

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Практичні завдання
до самостійної роботи
з навчальної дисципліни
"ВСТУП ДО ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ"
для студентів спеціальності
8.15010008 "Публічне адміністрування"
всіх форм навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

Затверджено на засіданні кафедри публічного адміністрування та регіональної економіки.

Протокол № 14 від 09.04.2014 р.

Укладачі: Гавкалова Н. Л.
Золенко А. С.

П69 Практичні завдання до самостійної роботи з навчальної дисципліни "Вступ до публічного адміністрування" для студентів спеціальності 8.15010008 "Публічне адміністрування" всіх форм навчання / укл. Н. Л. Гавкалова, А. С. Золенко. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 24 с. (Укр. мов.)

Подано завдання до самостійної роботи студентів за всіма темами, що розглядаються в рамках навчальної дисципліни. Запропоновано творчі завдання та ситуаційні вправи, виконання яких дозволить студентам закріпити отримані теоретичні знання та набути професійних компетентностей у галузі публічного адміністрування.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.15010008 "Публічне адміністрування" всіх форм навчання.

Вступ

Самостійна робота студентів є невід'ємним елементом навчального процесу. Вона становить форму навчання, в якій студент засвоює необхідні знання, опановує певні навички та вміння, намагається планомірно і систематично працювати, формує індивідуальний стиль розумової діяльності.

Метою самостійної роботи студентів є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Студентам для засвоєння навчальної дисципліни "Вступ до публічного адміністрування" запропоновані такі види самостійної роботи:

- 1) вивчення навчальної літератури за темами та пошук додаткової літератури;
- 2) опрацювання лекційного матеріалу;
- 3) конспектування окремих питань, що не розглянуті на лекційних заняттях;
- 4) виконання ситуаційних вправ та творчих завдань за темами навчальної дисципліни;
- 5) написання доповідей та коротких повідомлень до семінарських занять;
- 6) підготовка до поточних контрольних робіт і колоквіумів.

Під час виконання самостійної роботи у студентів повинні формуватися не тільки знання, вміння та навички науково-аналітичного опрацювання проблем, що виникають у публічній службі, але й професійні компетентності, які ними будуть застосовані у майбутній професійній діяльності.

Навчальна дисципліна є нормативною для підготовки магістрів за спеціальністю 8.15010008 "Публічне адміністрування".

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання соціально-економічних процесів у країні, статистичними матеріалами та даними опитувань громадськості.

Перелік питань для самостійного опрацювання студентами за темами навчальної дисципліни наведено у табл. 1.1.

Теми та питання для самостійного опрацювання

Теми навчальної дисципліни	Питання для самостійного опрацювання студентами за темами навчальної дисципліни
1	2
Змістовий модуль 1. Теоретико-історичні засади публічного врядування	
Тема 1. Теоретичні аспекти публічного адміністрування	Історія виникнення та становлення публічного адміністрування як державної управлінської функції. Виникнення та розвиток публічного адміністрування як науки. Мета та завдання публічного адміністрування як навчальної дисципліни. Поняття врядування, його етимологія та поширення. Принципи та функції публічного врядування. Вудро Вільсон та його вклад у розвиток публічного адміністрування. Визначте різницю між політичними та адміністративними процесами у публічному врядуванні. Охарактеризуйте публічне адміністрування як атрибут державно-владного механізму. Перспективи розвитку публічного адміністрування в Україні та світі. Модернізація державного управління в умовах реформування
Тема 2. Ефективність та результативність демократичного врядування	Виникнення та становлення демократії у світі. Демократія та цивілізація: точки дотику. Демократія як система організації влади у державі. Тоталітарний режим: уроки історії. Особливі риси бюрократизму в публічному адмініструванні. Якість державного управління: критерії та шляхи підвищення. Ефективність врядування як індикатор якості державного управління. Показники ефективності публічного адміністрування в Україні. Система комплексної оцінки ефективності демократичного врядування. Мотивація діяльності публічної адміністрації як фактор ефективності управління
Тема 3. Методологічні засади досліджень у галузі публічної адміністрації	Методологія наукових досліджень у публічному адмініструванні. Теорія та практика публічного адміністрування. Специфіка наукового інструментарію у публічному адмініструванні. Методологія дослідження публічних процесів. Методи дослідження публічних процесів. Механізм вибору методів дослідження залежно від характеристик об'єкта дослідження. Експертне оцінювання у публічному адмініструванні. Соціологічне опитування як інструмент дослідження публічного адміністрування. Математичні методи у публічному адмініструванні: сучасний стан та перспективи розвитку. Сучасні тенденції наукового пізнання та можливість їх застосування у публічному адмініструванні

1	2
Тема 4. Моделі в галузі публічного адміністрування	Поняття децентралізації: сутність, цілі, особливості. Поняття централізації: сутність, цілі, особливості. Поняття деконцентрації: сутність, цілі, особливості. Субсидіарність як фундаментальний принцип публічного адміністрування. Європейський Союз та його вклад у розвиток процесів децентралізації. Державне управління та місцеве самоврядування в Україні. Законодавча база, яка регламентує процеси децентралізації та централізації в Україні. Поняття місцевого самоврядування та особливості його становлення. Взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування та ефективність реалізованих ними функцій. Територіальна громада: міф чи реальність? Модель публічного адміністрування в Англії. Модель публічного адміністрування у Франції. Модель публічного адміністрування у Німеччині. Модель публічного адміністрування у Польщі. Модель публічного адміністрування у США. Модель публічного адміністрування в Україні
Тема 5. Культура й етика публічного адміністрування	Законодавство України про державну службу: аналітичний опис. Реформування державної служби у публічну службу. Посада публічного службовця як первинна структурна одиниця державного органу, її сутність і соціально-управлінська роль. Професійно-кваліфікаційні характеристики публічних службовців. Соціальні позиції та ролі працівників публічної служби. Роль та місце еліти в державному управлінні. Етичний кодекс публічного службовця. "Можна все, що не заборонено законом" – "можна тільки те, що дозволено законом" – публічний службовець на зламі двох поведінкових кодексів. Антикорупційне законодавство України: тест на життєздатність. Правила професійного етикету публічного службовця (загальний та дипломатичний етикет)
Тема 6. Конфлікти та стреси в публічному адмініструванні	Методи конфліктологічної науки: загальні та спеціальні. Внесок психологічних концепцій у теорію конфліктології. Модель інноваційного конфлікту (за Смелзером). Типологія соціальних конфліктів за різними критеріями. Масштаби конфліктів. Поняття "легітимного поля" у конфлікті. Об'єктивні та суб'єктивні чинники конфліктів. Особливості та різновиди релігійних конфліктів. Міжнаціональний конфлікт як соціокультурна і політична проблема. Конфлікти в організації: трудовий, адміністративний та професійний. Специфіка сімейно-побутових конфліктів. Сутність політичного конфлікту, його різновиди. Соціально-політична криза: причини та особливості протікання

1	2
Змістовий модуль 2. Сучасні механізми управління суспільним розвитком	
Тема 7. Теоретико-методичні засади управління суспільним розвитком	Шляхи формування публічного адміністрування в Україні. Основні напрями формування законодавства про публічне адміністрування в Україні. Основні етапи впровадження адміністративної реформи в Україні. Громадянське суспільство: етимологія та розвиток. Досвід країн світу у розбудові громадянського суспільства. Формування громадянського суспільства в Україні. Недержавні організації як елемент публічного адміністрування. Профспілковий рух як важлива складова демократичного врядування. Засоби масової інформації та їх роль у публічному адмініструванні. Сформулюйте основні критерії прийняття оптимальних управлінських рішень з огляду на політичний розвиток сучасної України
Тема 8. Теорія держави та суспільство	Історичний нарис державотворення в Україні. Етапи становлення держави в Україні. Конституція Пилипа Орлика та її оцінка міжнародною спільнотою. Конституційний процес в Україні у 1990 – 2014 роках. Державний устрій України: основні характеристики. Процес становлення незалежності України. Самоорганізація суспільства та ризики для держави. Сепаратистські тенденції: світовий досвід розв'язання складної проблеми. Переваги та недоліки соціальної стратифікації суспільства. Бідність та її вплив на розвиток гармонійного розвитку суспільства
Тема 9. Суспільно-політичні процеси: зміст та тенденції розвитку	Становлення багатопартійної системи в Україні. Національний Рух України та його роль у національній ідентифікації українців. Крайні ліві (комуністичні) та праві (націонал-радикальні) рухи незалежної України. Лобізм у політичних процесах в Україні. Мовне питання в Україні та можливі шляхи його вирішення. Протестний рух в Україні як прояв національних архетипів. Самоідентифікація українців у світовому просторі. Цивілізаційна компонента становлення української нації. Геополітичний вибір України. Україна у наступні 20 років – перспективи розвитку
Тема 10. Інноваційний розвиток України	Науково-технічний прогрес та науково-технічна революція. Стратегія інноваційного розвитку України. Соціально-економічний розвиток держави. Інновації та інвестиційна привабливість України. Інновації у публічному адмініструванні. Використання систем якості у публічному адмініструванні. Система підвищення кваліфікації публічних службовців. Проблема якості освіти публічних службовців в Україні. Особливості Закону України "Про доступ до публічної інформації". Стан розвитку електронного врядування в Україні

Змістовий модуль 1. Теоретико-історичні засади публічного врядування

Тема 1. Теоретичні аспекти публічного адміністрування

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань і формування професійних компетентностей щодо виявлення механізмів адміністрування соціально-економічних процесів.

У результаті засвоєння теми у студентів повинні бути сформовані професійні компетентності щодо розробки та використання сучасних інструментів, засобів, технік і технологій стосовно роботи в галузі публічного адміністрування і державної служби.

Завдання 1.1

Проаналізуйте термін "публічне адміністрування", поданий різними авторами, аргументуйте вибір найповнішого і найточнішого визначення, сформулюйте власне визначення цього терміна.

1. Публічне адміністрування – це управління в публічній сфері соціального життя суспільства, тобто діяльність, що здійснюється за допомогою народу [4].

2. Публічне адміністрування – це залучення всіх зацікавлених громадян до управління справами міста, села, до управління своєю країною. Це реалізація права народу на управління великою державою.

3. Публічне адміністрування – це сукупність безпосередніх взаємовідносин громадян, неурядових секторів. Результатом цих взаємин має стати підвищення та забезпечення ефективного управління, зростання ВВП, національного доходу і всього того, що свідчить про соціально-економічний розвиток держави.

4. Публічне адміністрування – врегульована нормами права діяльність уповноважених органів і організацій, що забезпечують виконання закону, володіють публічними повноваженнями і діють у публічних інтересах із метою реалізації ефективної публічної політики [15].

5. Публічне адміністрування – діяльність суб'єктів публічного адміністрування, яка спрямована на здійснення законів та інших нормативних правових актів за допомогою прийняття адміністративних рішень, надання встановлених законами адміністративних послуг,

адміністрування надання публічних послуг і здійснення внутрішнього адміністрування суб'єкта публічного адміністрування.

6. Публічне адміністрування охоплює систему державної виконавчої влади і місцеве самоврядування, та є діяльністю з формування, впровадження й оцінювання та модифікації публічної політики.

7. Публічне адміністрування – це система адміністративних інститутів із ієрархією влади, за допомогою якої відповідальність за виконання державних рішень спускається зверху до низу.

8. Публічне адміністрування – це скоординовані групові дії з питань державних справ, які: пов'язані із трьома гілками влади (законодавчою, виконавчою і судовою); мають важливе значення у формуванні державної політики; є частиною політичного процесу; значно відрізняються від адміністрування у приватному секторі; пов'язані із багаточисельними приватними групами та індивідами, які працюють у різних компаніях та громадах.

9. Публічне адміністрування – це метод управління, який з одного боку забезпечує надання суспільству послуг щодо законодавства, з іншого боку – реалізацію обраного типу політики, що втілюють державні службовці, яким було делеговано повноваження під час волевиявлення народу на виборах як у межах країни, так і за кордоном у всіх напрямках її прояву.

10. Публічне адміністрування – різновид управлінської діяльності інституцій публічної влади, завдяки якій держава та громадянське суспільство забезпечують самокерованість (самоврядність) усієї суспільної системи та її розвиток у певному, визначеному напрямі [8; 19; 22; 25].

Завдання 1.2

А. Файоль дав класичне визначення науковому управлінню:

"Управляти – значить:

- ✓ передбачити, тобто враховувати майбутнє і виробляти програму дій;
- ✓ організувати, тобто будувати подвійний – матеріальний і соціальний – організм установи;
- ✓ розпоряджатися, тобто змушувати персонал належним чином працювати;
- ✓ координувати, тобто зв'язувати, об'єднувати та гармонізувати всі дії і всі зусилля;
- ✓ контролювати, тобто піклуватися про те, щоб все відбувалося відповідно до встановлених правил і відданих розпоряджень".

Чи можна дане визначення використовувати для характеристики державного управління? Відповідь аргументуйте [14].

Завдання 1.3

Визначте суттєві відмінності між політичними й адміністративними функціями в державному управлінні за такими ознаками: процедура призначення та звільнення з посади, характер діяльності та рішень, що приймаються, професійна компетентність. Результати надайте у вигляді таблиці.

Завдання 1.4

Вудро Вільсон визначив 4 теоретичних принципи публічного управління, які повинні реалізовуватися на практиці. Один із них свідчить: необхідно підвищувати ефективність державної служби шляхом впровадження практик ділового адміністрування в роботу державних органів. Як ви розумієте твердження "впровадження практики ділового адміністрування в роботу державних органів"?

Тема 2. Ефективність та результативність демократичного врядування

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань та формування професійних компетентностей щодо визначення ефективності державного управління та місцевого самоврядування.

У результаті засвоєння теми у студентів повинні бути сформовані професійні компетентності щодо розробки системи публічної звітності в установах галузі публічного адміністрування.

Завдання 2.1

Поняття ефективності управління передбачає ефективність управлінських дій і ефективність осіб, які здійснюють управлінські дії. Чим можна домогтися "ефективності осіб, які здійснюють управлінські дії"?

Завдання 2.2

Ефективне демократичне врядування є результатом взаємодії добре скоординованої влади, з одного боку, та обізнаного, зацікавленого і активного громадянина з іншого. Установіть відповідність між загаль-

ними критеріями та індикаторами демократичного функціонування публічної адміністрації. Для цього в табл. 2.1 необхідно поставити відповідний номер індикатора в стовпець "загальні критерії" [10].

Таблиця 2.1

Загальні критерії та індикатори демократичного функціонування публічної адміністрації

Загальні критерії	Індикатори
Конституційне врядування – повага до конституції та законів, а також інших нормативних актів (...)	1. Колегіальність, відкритість, врахування громадської думки та залучення громадян
Народний суверенітет – залежність формування виконавчих органів влади від волевиявлення народу (...)	2. Кількісне та якісне наближення кадрового складу виконавчих структур до забезпечення гендерного паритету
Двосторонній потік інформації про суспільні справи від урядових структур до громадян і в зворотному напрямі (...)	3. Демократичність поглядів і стандартів поведінки членів уряду та виконавчих структур, дотримання ними норм етики державного службовця
Демократичність процесу прийняття рішень (...)	4. Верховенство закону, дотримання принципу розподілу повноважень у відносинах із президентом, парламентом та судами
Гендерна рівність (...)	5. Форма, частота і результативність політичної комунікації з громадянами
Демократична культура і соціальний капітал (...)	6. Чесність і справедливість виборів та процедур формування коаліційного уряду

Тема 3. Методологічні засади досліджень в галузі публічної адміністрації

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань та формування професійних компетентностей щодо обґрунтованого вибору методів публічного адміністрування та моделей адміністративно-управлінських процесів.

У результаті засвоєння теми у студентів повинні бути *сформовані професійні компетентності* щодо прийняття ефективних управлінських рішень та відповідальності за коректність і адекватність розроблених моделей публічного адміністрування.

Завдання 3.1

Дайте порівняльну характеристику аналітичних та кількісних методів експертного оцінювання, заповнивши табл. 3.1. Визначте специфіку їх застосування органами публічного урядування.

Таблиця 3.1

Порівняльна характеристика аналітичних та кількісних методів експертного оцінювання

	Сутність	Переваги	Недоліки
Аналітичні методи експертного оцінювання			
Метод інтерв'ю			
Метод анкетування			
Метод мозкового штурму			
Метод сценаріїв			
Метод прогнозного графа			
Кількісні методи експертного оцінювання			
Метод еталонних бальних оцінок			
Метод ранжування об'єктів			
Багатовимірне ранжування			
Метод аналізу ієрархій			
Метод попарних порівнянь (зіставлень)			

Тема 4. Моделі в галузі публічного адміністрування

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань та формування професійних компетентностей щодо визначення суспільних моделей у галузі публічного адміністрування.

У результаті засвоєння теми у студентів повинні бути *сформовані професійні компетентності* щодо розробки прогнозних моделей суспільно-політичних процесів та обґрунтування коректив на принципах демократичного врядування.

Завдання 4.1

Зобразіть схематично взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні, використовуючи елементи, наведені в табл. 4.1.

Органи державної влади та місцевого самоврядування в Україні

Органи державної влади	Органи місцевого самоврядування
Президент України. Верховна Рада України. Кабінет Міністрів України. Міністерства, комітети. Місцеві державні адміністрації	Сільські, селищні та міські ради та їх виконавчі органи. Районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст. Районні у містах ради та їх виконавчі органи

Завдання 4.2

Дайте порівняльну характеристику моделей публічного адміністрування таких країн, як: Англія, Франція, Німеччина, Польща, США та Україна, заповнивши табл. 4.2.

Таблиця 4.2

Порівняльна характеристика моделей публічного адміністрування в різних країнах

Країна	Особливості	Коментарі
Англія		
Франція		
Німеччина		
Польща		
США		
Україна		

Тема 5. Культура і етика публічного адміністрування

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань та формування професійних компетентностей щодо аналізу змісту професійної діяльності з морально-етичних позицій та усвідомленні норм і категорій етики в якості особистісних змістотворних опор майбутньої діяльності.

У результаті засвоєння теми у студентів повинні бути *сформовані професійні компетентності* щодо здійснення вибору засобів виховання публічних службовців; оцінювання стилю мовлення та комунікативних здібностей публічного службовця.

Завдання 5.1

Реформування державної служби в Україні, якому останнім часом багато приділяється уваги як і з боку вищого керівництва держави, так і з боку міжнародних інституцій, вимагає підвищеної уваги до проблем моральності в діяльності керівників і службовців адміністративного апарату всіх рівнів управління. Саме від цього залежить довіра населення до влади і участь громадян у вирішенні суспільно-політичних питань. Враховуючи важливість дотримання моральних цінностей і норм у сфері публічної влади, пропонуємо розв'язати такі ситуації.

Ситуація 1. На сьогоднішній ранок ви для бесіди викликали підлеглого, який часто спізнюється на роботу. Ви за збігом обставин затрималися дома та прийшли на роботу із запізненням. Підлеглий чекає на вас. Як ви поведете себе ?

Ситуація 2. До вас прийшов робітник із проханням відпустити його з роботи на день. Ви питаєте про мету. Виявляється, він хоче використати цей день на пошуки іншого місця роботи. Його звільнення позбавить дуже потрібного і кваліфікованого фахівця. Як би ви відреагували на прохання робітника?

Ситуація 3. Ви проводите нараду. Один із присутніх різко висловився проти вашої пропозиції, мотивуючи свою точку зору турботою про інтереси колективу. В душі ви не поважаєте цю людину, вважаєте його звичайним "критиканом", поганим працівником. Як ви будете реагувати?

Завдання 5.2

Дотримання етикету є найважливішою складовою процесу формування ефективного іміджу ділової людини. У зв'язку з цим:

1. Спробуйте охарактеризувати імідж будь-якої відомої людини (наприклад, політика) з точки зору:

а) зовнішньої складової іміджу (зовнішність, манери, хода, мова, жести, голос, міміка, одяг, зачіска, тобто ступінь володіння базовими

етикетними формами і дотримання певного дрес-коду в загальному вигляді);

б) внутрішньої складової іміджу (інтелект, спосіб мислення, професіоналізм, цілі та засоби, ерудиція, ідеї й інтереси);

в) процесуальної складової іміджу (темперамент, форми спілкування, енергійність та емоційність);

г) ядра іміджу (легенда, позиції й установки).

2. Проаналізуйте власний імідж ділової людини за наведеною схемою. Зробіть висновок про відповідність власного іміджу вашому уявленню про ідеальний іміджі ділової людини (відповідно до вашої сфери діяльності).

Завдання 5.3

Назвіть не менше п'яти моральних засобів боротьби із корупцією в публічному управлінні.

Тема 6. Конфлікти та стреси в публічному адмініструванні

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань та формування професійних компетентностей щодо аналізу конфліктних ситуацій у діяльності публічних службовців.

У результаті засвоєння теми у студентів повинні бути *сформовані професійні компетентності* щодо організації своєчасного здійснення управлінських рішень для врегулювання конфліктів та стресових ситуацій.

Завдання 6.1

Керівники в середньому витрачають п'яту частину свого часу на вирішення різного роду конфліктів. Конфліктологія рекомендує конструктивну модель поведінки керівника, суть якої полягає в тому, щоб привести конфліктуючі сторони до спільного обговорення проблеми. Керівник при цьому:

виступає в якості організатора діалогу, демонструючи не агресивність намірів, жест доброї волі;

надає конфліктуючим сторонам можливість спокійно обґрунтувати свої претензії, способи вирішення предмета спору і бажаного кінцевого результату;

формулює права конфліктуючих сторін, визначає допустимі форми поведінки.

Необхідно відповісти на такі питання, прочитавши два інтерв'ю з генеральними директорами великих підприємств:

1. Чи можна зробити якісь висновки щодо стабільності та успіху в діяльності даних підприємств?

2. Чи можна віднести обох директорів до розряду ефективних і професійно придатних керівників? Обґрунтуйте свої висновки. Вкажіть резерви успіху, які не використовуються ні тим, ні іншим.

3. Як бути, якщо з вами поруч працює людина, яка неприємна вам своїми манерами, зовнішнім виглядом та звичками?

4. Як повинні поводитися підлеглі, щоб не провокувати конфлікти зі своїм першим керівником?

5. Які спостереження і висновки ви могли б ще додати до обговорення даних інтерв'ю?

Інтерв'ю з генеральним директором № 1

Питання: Яким чином ви знаходите вихід із конфліктів всередині вашого підприємства?

Відповідь: Я не збираюся витратити час на вирішення конфліктів.

Питання: Як складаються ваші стосунки з підлеглими ?

Відповідь: Я постійно їм кажу, що вони погані працівники; у нас немає кадрів; у мене немає надійних помічників.

Інтерв'ю з генеральним директором № 2

Питання : Чому ви звільнили свого заступника?

Відповідь: Ви розумієте, він із самого початку мене дуже дратував!

Питання: Чим він вас дратував?

Відповідь: Мене дратувало в ньому все! Якби ви бачили, як він п'є каву, як розгортає цукерки, як шарудить папірцями! Я його звільнив, нічого не сказавши.

Питання: Хто на вашому підприємстві, крім вас, приймає рішення?

Відповідь: Всі рішення приймаю я! [21].

Змістовий модуль 2. Сучасні механізми управління суспільним розвитком

Тема 7. Теоретико-методичні засади управління суспільним розвитком

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань та формування професійних компетентностей щодо ефективного управління суспільним розвитком.

У результаті засвоєння теми у студентів повинні бути *сформовані професійні компетентності* щодо прогнозування сучасних тенденцій взаємодії владних структур, політичних і громадських організацій із метою підвищення ефективності управління на центральному і регіональному рівнях.

Завдання 7.1

Громадянське суспільство – це історичний тип у розвитку людського суспільства, його конкретна якісна характеристика; це сфера самовиявлення і реалізації потреб та інтересів вільних індивідів через систему відносин (економічних, соціальних, релігійних, національних, духовних і культурних). Структурними елементами цієї системи є організації (політичні партії, громадські об'єднання й асоціації) та різні об'єднання (професійні, творчі, спортивні, конфесійні тощо), що охоплюють всі сфери суспільного життя і є своєрідним регулятором свободи людини.

Які з наведених організацій не є складовою громадянського суспільства:

- Посередницька організація волонтерів.
- Клуб місцевої громади.
- Профспілка "Народна солідарність".
- Всеукраїнське об'єднання "Майдан".
- Громадський інформаційно-аналітичний Центр для молоді.
- Спортивний клуб "Твой стиль".
- Комсомол.
- Українська Православна Церква (Московського Патріархату).
- Професійна футбольна асоціація.
- Засоби масової інформації.
- Організоване Злочинне Угруповування "Вінницькі хитрунці"?

Завдання 7.2

З перерахованих цінностей та рис українського менталітету оберіть ті, які:

1) достатньо виражені, на них уже нині можна покластися в розгортанні громадської діяльності. Впишіть їх у стовпчик 1 табл. 7.1;

2) традиційно вважаються притаманними українцям, але були виведені з ужитку, надщерблені чи спотворені колишнім комуністичним режимом (стовпчик 2);

3) не властиві українцям, але їх потрібно прищеплювати заради зміцнення громадянського суспільства і демократії (стовпчик 3).

Таблиця 7.1

Громадянські цінності українців як політичної нації

Наявні, достатньо виражені	Виведені з ужитку, надщерблені або спотворені комуністичним режимом	Поки що не властиві основній масі українців

Обґрунтуйте свою класифікацію матеріалами соціологічних досліджень, фактами з життя, наукових і науково-популярних публікацій. За основу візьміть такі цінності для класифікації: гостинність, відкритість, толерантність, прагнення справедливості, любов до рівності, повага до інших людей, працелюбність, релігійність, ініціативність, підприємливість, господарність, вміння впорядковувати середовище свого життя, терплячість, співчутливість, бажання допомогти ближньому, індивідуалізм (як автономність особистості), схильність до колективних дій (кооперування зусиль), упевненість у собі, цілеспрямованість, патріотизм, любов до свободи, прагнення справедливості, орієнтація на соціальну рівність, зацікавленість суспільними справами, відповідальність (перед суспільством, громадою), повага до закону, громадянська і людська гідність та повага до прав людини (список можете продовжити самостійно) [19].

Завдання 7.3

Чи є революції самовиявом громадянського суспільства? Якщо так, то як бути з "цивільністю"? Які інституційні видозміни громадянських суспільств в умовах трансформації?

Тема 8. Теорія держави та суспільство

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань та формування професійних компетентностей щодо визначення особливостей самоорганізації населення та впливу держави на цей процес.

У результаті засвоєння теми у студентів повинні бути *сформовані професійні компетентності* щодо здійснення обґрунтованих управлінських рішень із координації активності громадськості та подолання соціальної стратифікації.

Завдання 8.1

Підберіть і проаналізуйте матеріали, що стосуються самоорганізації суспільства в Україні. Охарактеризуйте яскраві приклади самоорганізації суспільства. Визначте, які ризики вони мають для держави.

Завдання 8.2

Проаналізуйте конституційний процес в Україні у 1990 – 2014 роках, заповнивши табл. 8.1. Визначте особливості, позитивні та негативні зміни.

Таблиця 8.1

Аналіз конституційного процесу в Україні у 1990 – 2014 роках

Період	Особливості	Позитивні зміни	Негативні зміни
1-й період (1990 – 1996)			
2-й період (1996 – 2004)			
3-й період (2004 – ...)			

Тема 9. Суспільно-політичні процеси: зміст та тенденції розвитку

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань та формування професійних компетентностей щодо ідентифікації суспільно-політичних процесів та визначення їх вплив на соціально-економічний розвиток.

У результаті засвоєння теми у студентів повинні бути сформовані професійні компетентності щодо оцінки тенденцій розвитку політичних процесів у сучасному суспільстві.

Завдання 9.1

Становлення політичних партій і громадських рухів в Україні відбувалося за надзвичайно складних умов. Залежно від підходів щодо питання про державний устрій і правління, цілей та методів проведення політико-економічних реформ, оцінки геополітичного положення України сучасні політичні партії поділяють на чотири групи ідеологічного спектра: націонал-радикальну, націонал-демократичну, ліберально-центристську та соціал-комуністичну. Проаналізуйте українські партії за політико-ідеологічною спрямованістю, заповнивши табл. 9.1.

Таблиця 9.1

Аналіз партій за політико-ідеологічною спрямованістю

Політико-ідеологічна спрямованість	Характеристика	Партії України
Партії націонал-радикального спрямування		
Партії націонал-демократичного спрямування		
Партії соціал-демократичного спрямування		
Партії соціал-комуністичного спрямування		

Тема 10. Інноваційний розвиток України

Метою вивчення теми є засвоєння теоретичних знань та формування професійних компетенцій щодо здійснення оцінки ефективності інновацій у публічному адмініструванні.

У результаті засвоєння теми у студентів повинні бути сформовані професійні компетентності щодо розробки пропозицій із підвищення ефективності функціонування державних адміністрацій, обґрунтування управлінських рішень щодо інноваційної стратегії країни та регіонів.

Завдання 10.1

У практиці зарубіжних країн вважається, що можливість успішного виконання функціональних (посадових) обов'язків обумовлюється:

30 % професійною характеристикою спеціаліста (освіта, кваліфікація, питання для оцінки компетенції фахівця);

30 % його особистими якостями;

40 % вмінням керівника працювати з людьми.

Ви згодні з цією точкою зору? Обґрунтуйте свою думку. Чи відображає даний підхід вимоги до керівників органів державного управління?

Завдання 10.2

Які державні послуги ви отримували в рамках електронного уряду? Як ви можете охарактеризувати стадію зрілості електронного уряду при отриманні даної державної послуги? У чому ви вбачаєте основні проблеми надання державних послуг в електронному вигляді? Аргументуйте свою відповідь.

Контроль за виконанням самостійної роботи студентів

Обов'язковим елементом у процесі виконання самостійної роботи студентами повинен стати контроль за цим процесом із боку викладача.

Виходячи з переліку питань, які пропонуються студентам для самостійного опрацювання за темами навчальної дисципліни, контроль за їх виконанням є доцільним проводити у таких формах:

1) проведення експрес-опитування на лекційних заняттях за тими питаннями у рамках кожної теми дисципліни, які пропонуються опрацьовувати студентам самостійно;

2) щотижнева перевірка підготовлених студентами презентацій до семінарських занять як результату опрацювання завдань для самостійної роботи з використанням програмного забезпечення Microsoft PowerPoint;

3) перевірка правильності виконання студентами запропонованих за темами дисципліни ситуаційних вправ;

4) підготовка студентами звіту з виконання творчих завдань за темами дисципліни.

Використана та рекомендована література

1. Білозерська Т. О. Реформування публічної адміністрації в Україні як крок до європейської інтеграції / Т. О. Білозерська // Форум права. – 2007. – № 2. – С. 11–19.
2. Василенко И. А. Государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия : учебн. пособ. / И. А. Василенко. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Логос, 2000. – 200 с.
3. Гордієнко Л. Ю. Адміністративний менеджмент : навч. посібн. / Л. Ю. Гордієнко, Л. Г. Шемаєва. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2006. – 212 с.
4. Державне управління : навч. посібн. / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Расіна та ін. ; за ред. А. Ф. Мельник. – К. : Знання-Прес, 2003. – 343 с.
5. Державне управління і менеджмент : навч. посібн. у таблицях і схемах / Г. С. Одинцова, Г. І. Мостовий, О. Ю. Амосов та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Г. С. Одинцової. – Х. : ХарPI УАДУ, 2002. – 492.
6. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація : монографія / кол. авт; відп. ред. проф. Н. Р. Нижник. – К. : УАДУ при Президентові України, 1997. – 448 с.
7. Дзюндзюк В. Б. Ефективність діяльності публічних організацій : [Моногр.] / В. Б. Дзюндзюк . – Х. : Вид. ХарPI УАДУ Магістр, 2003. – 236 с.
8. Енциклопедія державного управління. У 8 т. Т. 8 : Публічне врядування / наук.-ред. кол. В. С. Загорський [та ін.] – Львів : ЛРІДУ, НАДУ, 2011. – 712 с.
9. Інфраструктурне забезпечення конкурентної економіки регіонів (методологія і механізми) / П. Ю. Беленький, О. Л. Вальдрат, Н. І. Гомельська та ін. / наук. ред. д. е. н., проф. П. Ю. Беленький. – Львів : НАН України. Ін-т регіональних досліджень, 2002. – 308 с.
10. Колодій А. Ф. Визначення критеріїв та вимірювання демократичності врядування в Україні // Реформування системи державного управління та державної служби: теорія і практика: матер. наук.-практ. конф. за між нар. уч. (22 жовтня 2010 року): пленарне засідання. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2010. – С. 29–55.
11. Коротич О. Б. Державне управління регіональним розвитком України : монографія / О. Б. Коротич. – Х. : Вид. ХарPI НАДУ "Магістр", 2006. – 220 с.
12. Кузнецов А. Концептуальні підходи до формування понятійного апарату в сфері публічного управління / А. Кузнецов // Понятійно-категоріальний апарат публічного управління. – К. : НАДУ, 2010. – С. 38 – 43.
13. Лахижа М. І. Модернізація публічної адміністрації: теоретичні та практичні аспекти / М. І. Лахижа – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. – 289 с.

14. Малышева М. А. Задания для самостоятельной работы студентов по дисциплине "Теория и механизмы современного государственного управления": учеб.-метод. пособие / М. А. Малышева. – СПб. : Отдел оперативной полиграфии НИУ ВШЭ – Санкт-Петербург, 2012. – 204 с.
15. Мартиненко В. М. Демократичне врядування: проблеми теорії та практики / В. М. Мартиненко // Публічне управління: теорія та практика : зб. наук. пр. Асоціації докторів наук з державного управління. – Х. : Вид. "ДокНаукДержУпр", 2010. – № 1. – С. 16 – 22.
16. Мельников Р. М. Проблемы теории и практики государственного регулирования экономического развития регионов : монография. – М. : Изд-во РАГС, 2006. – 347 с.
17. Нижник Н. Р. Теоретичні аспекти державного управління : монографія] / Н. Р. Нижник, С. П. Мосов. – Чернівці : 2011. – 248 с.
18. Оболенський О. Ю. Провісники нового публічного управління / О. Ю. Оболенський // Розвиток публічного адміністрування на засадах менеджменту: європейський контекст : матеріали наук.-практ. конф., м. Дніпропетровськ, 15 - 16 травня 2009 року / за заг. ред. С. М. Серьогіна. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2009. – 310 с.
19. Основи демократії : підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. А. Колодій. Третє видання, оновлене і доповнене. – Львів : Астролябія, 2009. – С.23 –76.
20. Побудова системи управління якістю в діяльності органів виконавчої влади регіону: монографія / М. В. Афанасьєв, Л. Г. Шемаєва, Л. Й. Аведян та ін. ; за заг. ред. канд. екон. наук, доцента Л. Г. Шемаєвої. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 472 с.
21. Подопригора М. Г. Деловая этика : учебное пособие. –Таганрог : Изд. ТТИ ЮФУ, 2012. – 116 с.
22. Концепція реформування публічної адміністрації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pravo.org.ua/files/administr/Koncrpciya_reform_pabl_admin_2.doc.
23. Теоретичні засади та організаційні механізми реформування державної служби в Україні : монографія / Н. Л. Гавкалова, Л. Й. Аведян, Л. Ю. Гордієнко та ін. ; за заг. ред. докт. екон. наук, професора Гавкалової Н. Л. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 328 с.
24. Публічне адміністрування в Україні : навч. посібн. / В. Б. Дзюндзюк, О. Б. Коротич, Н. М. Мельтюхова та ін. ; за заг. ред. д. філос. н., проф. В. В. Корженка, к. е. н., доц. Н. М. Мельтюхової. – Х. : Вид. ХарPI НАДУ "Магістр", 2011. – 256 с.
25. Любохинець Л. С. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування [Електронний ресурс] / Л. С. Любохинець, А. В. Мейш. – Режим доступу : http://dn.tup.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1201&T=01&lng=1&st.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Практичні завдання
до самостійної роботи
з навчальної дисципліни
"ВСТУП ДО ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ"
для студентів спеціальності
8.15010008 "Публічне адміністрування"
всіх форм навчання**

Укладачі: **Гавкалова** Наталія Леонідівна
Золенко Альона Сергіївна

Відповідальний за випуск **Гавкалова Н. Л.**

Редактор **Хижняк Т. М.**

Коректор **Бриль В. О.**

План 2014 р. Поз. № 204.

Підп. до друку Формат 60 x 90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.
Ум.-друк. арк. 1,5. Обл.-вид. арк. 1,88. Тираж прим. Зам. №

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9-А

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*